

ASSOCIAZIONE “GLI STELLINIANI”

CONCORSO DI TRADUZIONE DAL GRECO IN FRIULANO

IV EDIZIONE - 2006

Sezione biennio

LUCIANO DI SAMOSATA

Storia vera, I, 30-31

Nel ventre di un mostro marino

Ὡς δὲ τοῦ ὕδατος ἐψάυσαμεν, θαυμασίως ὑπερηδόμεθα καὶ ὑπερεχαίρομεν καὶ πᾶσαν ἐκ τῶν παρόντων εὐφροσύνην ἐποιούμεθα καὶ ἀποβάντες ἐνηχόμεθα· καὶ γὰρ ἔτυχε γαλήνη οὖσα καὶ εὐσταθοῦν τὸ πέλαγος.

Ἔοικε δὲ; ἀρχὴ κακῶν μειζόνων γίνεσθαι πολλάκις ἢ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή· καὶ γὰρ ἡμεῖς δύο μόνας ἡμέρας ἐν εὐδία πλεύσαντες, τῆς τρίτης ὑποφαινούσης πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ἄφνω ὀρώμεν θηρία καὶ κήτη πολλά με;ν καὶ ἄλλα, ἐν δέ; μέγιστον ἀπάντων ὅσον σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων τὸ μέγεθος. ἐπήει δε; κεχηνὸς καὶ πρὸ πολλοῦ ταράττον τὴν θάλατταν ἀφρῶ τε περικλυζόμενον καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκφαῖνον, ὄξεις δέ; πάντας ὥσπερ σκόλοπας καὶ λευκοὺς ὥσπερ ἔλεφαντίνους. ἡμεῖς με;ν οὖν τὸ ὕστατον ἀλλήλους προσειπόντες καὶ περιβαλόντες ἐμένομεν· τὸ δε; ἤδη παρῆν καὶ ἀναρροφήσαν ἡμᾶς αὐτῇ νηὶ κατέπιεν. οὐ μέντοι ἔφθη συναράξαι τοῖς ὀδοῦσιν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀραιομάτων ἢ ναῦς ἐς τὸ ἔσω διεξέπεσεν.

Ἐπεὶ δε; ἔνδον ἦμεν, τὸ με;ν πρῶτον σκότος ἦν καὶ οὐδε;ν ἐωρῶμεν, ὕστερον δε; αὐτοῦ ἀναχανόντος εἶδομεν κύτος μέγα καὶ πάντη πλατὺ καὶ ὑψηλόν, ἱκανόν μυριάνδρῳ πόλει ἐνοικεῖν. ἔκειντο δε; ἐν μέσῳ καὶ μεγάλοι καὶ μικροὶ ἰχθύες καὶ ἄλλα πολλὰ θηρία συγκεκομμένα, καὶ πλοίων ἰστία καὶ ἄγκυραι, καὶ ἀνθρώπων ὀστέα καὶ φορτία, κατὰ μέσον δε; καὶ γῆ καὶ λόφοι ἦσαν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐκ τῆς ἰλύος ἦν κατέπινε συνιζάνουσα. ὕλη γοῦν ἐπ' αὐτῆς καὶ δένδρα παντοῖα ἐπεφύκει καὶ λάχανα ἐβεβλαστήκει καὶ ἐώκει πάντα ἐξειργασμένοις.

CONCORSO DI TRADUZIONE DAL GRECO IN FRIULANO

IV EDIZIONE - 2006

Sezione triennio

IPERIDE *Epitafio, 4-5*

Elogio di Atene

Περὶ μὲν οὖν τῆς πόλεως διεξέναι τὸ καθέκαστον ὧν πρότερον πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα εὐργέτηκεν οὔτε ὁ χρόνος ὁ παρὼν ἰκανὸς οὔτε ὁ καιρὸς ἀρμόττων τῷ μακρολογεῖν, οὔτε ῥᾶδιον ἓνα ὄντα τοσαύτας καὶ τηλικαύτας πράξεις ἐπελθεῖν καὶ μνημονεῦσαι. Ἐπὶ κεφαλαίου δε; οὐκ ὀκνήσω εἰπεῖν περὶ αὐτῆς· ὥσπερ γὰρ ὁ ἥλιος πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπέρχεται, τὰς μὲν ὥρας διακρίνων εἰς τὸ πρέπον καὶ καλῶς πάντα καθιστάς, τοῖς δε; σώφροσι καὶ ἐπιεικέσι τῶν ἀνθρώπων ἐπιμελούμενος καὶ γενέσεως καὶ τροφῆς καὶ καρπῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων, οὕτως καὶ ἡ πόλις ἡμῶν διατελεῖ τοὺς μὲν κακοὺς κολάζουσα, τοῖς δε; δικαίοις βοηθοῦσα, τὸ δε ἴσον ἀντὶ τῆς ἀδικίας ἅπασιν ἀπονέμουσα, τοῖς δε; ἰδίους κινδύνοις καὶ δαπάναις κοινὴν ἄδειαν τοῖς Ἑλλησιν παρασκευάζουσα.

CONCORSO DI TRADUZIONE DAL LATINO IN FRIULANO

IV EDIZIONE - 2006

Sezione biennio

CURIO RUFO

Storie di Alessandro Magno, IX, 8-18

Stranezze dell'India

Hinc porro amne superato ad interiora Indiae processit. Silvae erant prope in immensum spatium diffusae procerisque et in eximiam altitudinem editis arboribus umbrosae. Plerique rami instar ingentium stipitum flexi in humum rursus, qua se curvaverant, erigebantur, adeo ut species esset non rami resurgentis, sed arboris ex sua radice generatae. Caeli temperies salubris, quippe et vim solis umbrae levant, et aquae large manant e fontibus. Ceterum hic quoque serpentium magna vis erat, squamis fulgorem auri reddentibus; virus haud ullum magis noxium est: quippe morsum praesens mors sequebatur, donec ab incolis remedium oblatum est. Hinc per deserta ventum est ad flumen Hiarotim. Iunctum erat flumini nemus opacum arboribus alibi invisitatis agrestiumque pavonum multitudine frequens. Castris inde motis oppidum haud procul positum corona capit, obsidibusque acceptis stipendium inponit. Ad magnam deinde, ut in ea regione, urbem pervenit, non muro solum, sed etiam palude munitam. Ceterum barbari vehiculis inter se iunctis dimicaturi occurrerunt; tela aliis hastae, aliis secures erant, transiliebantque in vehicula strenuo saltu, cum succurrere laborantibus suis vellent. Ac primo insolitum genus pugnae Macedonas terruit, cum eminus vulnerarentur. Deinde, spreto tam incondito auxilio, ab utroque latere vehiculis circumfusi repugnantes fodere coeperunt. Et vincula, quis conserta erant, iussit incidi, quo facilius singula circumvenirentur; itaque, octo milibus suorum amissis in oppidum refugerunt. [...] Paucis pernicitas saluti fuit, qui cognito urbis excidio paludem transnavere et in vicina oppida ingentem intulere terrorem, invictum exercitum et deorum profecto advenisse memorantes.

CONCORSO DI TRADUZIONE DAL LATINO IN FRIULANO

IV EDIZIONE - 2006

Sezione triennio

SENECA

Apokolokyntosis, 14.3 - 15.2

Una giusta pena per l'imperatore Claudio defunto

Ingens silentium factum est. Stupebant omnes novitate rei attoniti, negabant hoc umquam factum. Claudio magis iniquum videbatur quam novum. De genere poenae diu disputatum est, quid illum pati oporteret. Erant qui dicerent Sisyphum diu laturam fecisse, Tantalum siti periturum nisi illi succurreretur, aliquando Ixionis miseri rotam sufflaminandam. Non placuit ulli ex veteribus missionem dari, ne vel Claudius umquam simile speraret. Placuit novam poenam constitui debere, excogitandum illi laborem irritum et alicuius cupiditatis speciem sine effectum. Tum Aeacus iubet illum alea ludere pertuso fritillo. Et iam coeperat fugientes semper tesseras quaerere, et nihil proficere.

Nam quotiens missurus erat resonante fritillo,
utraque subducto fugiebat tessera fundo.

Cumque recollectos auderet mittere talos,
lusuro similis semper semperque petenti,
decepere fidem: refugit digitosque per ipsos
fallax assiduo dilabatur alea furto.

Sic cum iam summi tanguntur culmina montis,
irrita Sisyphio volvuntur pondera collo.

Apparuit subito C. Caesar et petere illum in servitutem coepit, producere testes, qui illum viderant ab illo flagris, ferulis, colaphis vapulantem. Adiudicatur C. Caesari. Caesar illum Aeaco donat. Is Menandro liberto suo tradidit, ut a cognitionibus esset.